

Kulturgintza

Likiniano-Gatazka gunea itxita, herri kulturak galdu du

1992ko urrian sortu zen Iturribide kalean Felix Likiniano izeneko kultur elkarte. Ez zen ohiko liburu, disko, aldizkari eta fanzine denda, 1980ko hamarkadatik gogor ari ziren gizarte mugimenduen elkargune eta hausnarketarako espazioa izan nahi zuen. Auzo elkartean, intsumisoen, irrati librean, mugimendu antiautoritario, ekologista, feminista edota autogestionatuen elkargune bilakatu nahi zuen. Urte askoan lan eskergaitza egin ondoren, atek itxi zituen urtarrilean.

MYRIAM GARZIA

GAUZA ASKO ALDATU DIRA azken 20 urteotan, baina Juantxo Estebarezek, Felix Likiniano elkarteko sortzaileak, ondo gogoratzen ditu elkarteak sorreran izan zituen helburuak eta testuingurua. Bilboko gaztetxea zabalik zegoen oraindik 1992ko urrian; Felix Likiniano denda zabaldu eta handik hilabete eskasera itxi zuten Bilboko Zazpikaleetan egon den gaztetxerik handiena eta dinamikoenetako bat. 1980ko hamarkadako hainbat taldetan ibiliak ziren gunearen sortzaileak: intsumisioa eta mugimendu antiautoritarioak bere onenean, auzo eta herrietako irrati libreak, Itoizen aldeko borrokarekin eta laster etorriko zen AHTren kontrako mugimendurekin aro berri bati ekiten ari zen ekologismoa... “Likiniano hausnarketa batek jaio zen”, dio Juantxo Estebarezek. “80ko hamarkadatik zetozen mugimenduak sakabanaturik zeuden, ideologikoki eta talde desberdinetan ari ginenon adinagatik izan ezik. Gazte mugimenduan ibiliak ginen, autogestioan, Bilboko gaztetxean adibidez”.

Mugimendu horiek eta aurretik egondakoak bilduko lituzkeen espazio amankomuna sortzea zuten helburu. Hiru espazio edota helburu biltzen zituen hasieran Iturribide kalean zabaldu zen dendak. “Lehenengo denda gisa, espazio publiko bat sortzea. Ordura arte material ugari banatzen arituak ginen, adibidez, DDT banaketa alternatiboan taldean, baina izaera propioa zuen, eta denda estetikoki ere publiko mota guztiarentzako irekia izatea nahi genuen. Bigarren helburua, mugimendu alternatibo eta asanblearioetan ari ziren pertsona eta taldeen topaleku izatea zen, eta espazio hau izatea euren jardueren,

ekimenen, erakusketen edota hitzaldien lekua. Hirugarren helburu bat zegoen, hau guztia kudeatuko lukeen espazioa”.

Felix Likiniano, 36ko Gerran borrokan aritutako anarkista eta abertzalearen izena jarri zioten kultur elkarte berriari. “Pertsona libertarioa zen eta abertzalea eta antinperialista ere bai. Sortzailea ere bazen, idatzi eta margotu egiten zuen. Guzti horregatik, eta bere denboran aitzindari izateagatik, zituen asmo handiengatik, aukeratu genuen Felix Likiniano elkarteari izena emateko” azaldu du Estebarezek. Zenbait material etorri ziren irrati libreetatik, Kalaña irrati edota Bost Axola irrati adibidez; eta DDT Banaketak, Bilboko gaztetxean sortutako diskoetxe eta material alternatiboan banaketa taldea, xurgatu zuen *Likk*. 1992tik 1995era Iturribide kalean egon zen, 1995eko abenduan Erronda kaleko denda zabaldu zuten arte.

2006an aldaketa etorri zen, elkarte izenez eta izatez aldatu zen eta Gatazka guneari eta Martxoak 18 (Komunaren eguna) elkarteari lekukoa eman zion. Baina, denbora tarte horretan Likinianok, hainbat ekimen jarri zituen martxan: Infogune bat sortu zen, 1970eko hamarkadatik emandako borroken materiala biltzeko –jarduera antikapitalista, asanbleario eta alternatiboetan emandako borroken liburuak, bideoak, aldizkariak eta fanzineak, batez ere–. Bestetik, hainbat elkarteren baliabide gune ere izan zen, fotokopiak egiteko zerbitzua eskaintzen baitzien. Azkenik, 2002an eta ezker abertzalearen legez kanporatzearekin bat, Likiniano erreprograma lanak egiten aritu zen mugimendu honen talde eta elkarteetarako, “arazo larriak zituz-

ten euren dokumentuak egiteko ez ezik, kartelak inprimatzeko ere”.

2006an eta Gatazka gunea sortu zenean, “liburu denda hain zen handia, gure esfortzu guztiak horretara zuzentzen zirela. Denda ez zen berez helburu nagusia nahiz eta ordurako, ospe eta izen handikoa izan, gutxienez Bizkaian” dio Estebaranzek. Aukera bi zeuden, elkartea desegitea ala proiektuari arnas berria ematea. Orduan, DDT Banaketaketik talde bat sortu zen, denda bere horretan martxan jarraitzeko ardura hartu zuen, talde politiko gisa ere aritzeko nahiaz, beti ere eremu antikapitalista zein libertarioan, “ez hainbeste ordura arte bezala talde desberdinen zubi gisa. Likinianoko akatsak ezagutzen zituzten, burokraziaren ondorioak, bitartekoek jaten dutela azken helburua. Nire ustez, berriro ere, makinaria horrek hondoratu du Gatazka, kultur kontsumo eredu berriek eragindako diru galeraz gain”.

Kontrakultura, kaletik mundura

Garikoitz Zulueta Gatazka Guneako kidearen ustetan, hiru “kolapso” dira Gatazka Gunearen itxieraren arrazoia. “Lehenengoa, kolapso politikoa izan da, hausnarketa politikoa neutralizatuta zegoelako. Likinianoko garaieran bezala, inertiak janda gintuen, liburu denda arrunta baitzen Gatazka. Kaleko presentziari heltzea ezinezkoa zitzaigun”. “Ekonomikoki, azken bi urteak latzak izan dira” jarraitu du. Likinianoko eta Gatazkako motorra, diru sarrera nagusia, diskoen salmentatik zetorren. “Musika industrian ematen ari den

DDT banaketakeko Omar Lopez (ezkerrean) eta Gatazka Guneako Garikoitz Zulueta. Ibilbide emankorra izan duen guneak ateak itxi dituen arren, Bilbok halako espazioen premia duela uste dute.

krisiak ez digu lagundu. Gain-behera erabatekoa izan da. Liburuetan beste horrenbeste gertatu da, argitaletxeak krisi larria pairatzen ari dira eta aurreranzko ihesaldi horrek liburu luxuzko objektu bilakatu du. Hori da itxieraren arrazoi nagusietako bat, kolapso ekonomikoa”. Azken arrazoia, “giza taldearen kolapsoa izan da. Aurreko arrazoiek bultzatuta, bakoitzak bere bidea hartu du eta DDTk banaketan jarraitzeko asmoa badu ere, Gatazka proiektua handiegia da beraientzat” dio Zuluetak.

Likiniano-Gatazka desagertu da dagoeneko, baina “aro berri honi egokitzeko beharra dago. Gure erudia apur bat zaharkituta egon daiteke baina kalean badago nahi bat, badira horrelako proiektu baten beharra ikusten dutenak Bilbon eta inguruan.

Eredu berriztatzaile batekin antzeko zerbaiti ekiteko badago jendea prest. Eta entzun ditut zurrumurruak antzeko proiektu bat martxan jartzekoak direla, poztekoa da”.

Bilbok eta Bizkaiak merezi eta behar dute Likiniano-Gatazka bezalako espazio bat Juantxo Estebaranzen ustez ere. “Gatazkako krisia ezagutu zenean, hainbat pertsona eta talde hurbildu ziren, proiektuak aurrera egin zezan laguntzeko prest, espazio horren beharraz ohartuta. Ezin da Bilbo irudikatu horrelako espaziorik gabe, Likinianok eta Gatazkak lortu duten elkarten sarea berpizteko eta mantentzeko jendea badago. Eta egun, 2012an, ez da orain dela 20 urte baino zailagoa”. ■

Udaletako euskara-zerbitzuen IV. topaketak

2012ko martxoaren 22an eta 23an
Lasarte-Oria (Gipuzkoa)

Gaia: "Nolakoa da gure (udalaren) hizkuntza-politika? Begiratu, mesedez, euskara sailetik kanpo"

matrikulazioak online martxoaren 16ra bitartean - **PLAZA MUGATUAK**
www.udaltop.com